

010000, Астана, Парламент Мәжілісі
201__ жылғы «__» _____
№ _____

010000, Астана, Мажилис Парламента
«__» _____ 201__ года

2017 жылғы 20 желтоқсанда
жарияланған

**Қазақстан Республикасының
Премьер-Министрі
Б.Ә. Сағынтаевқа**

**Қазақстан Республикасының
Бас прокуроры
Қ.П. Қожамжаровқа**

Депутаттық сауал

**Құрметті Бақытжан Әбдірұлы!
Құрметті Қайрат Пернешұлы!**

Қазақстан Республикасының Парламенті Мәжілісінің бір топ депутаттары ағымдағы жылғы маусым айында Нәтижелі жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017-2021 жылдарға арналған бағдарламасының (*бұдан әрі – Бағдарлама*) - халықты жұмыспен қамтуға жәрдемдесу және еңбек ресурстарының ұтқырлығы арқылы еңбек нарығын дамыту деген үшінші бағытының жергілікті жерлерде іске асырылуын жаппай тексеруге бастамашылық жасады.

Бағдарламаның нақты орындалуын бақылаудың жоқтығы туралы мәселе себепсіз емес. Елімізде әртүрлі бағалаулар бойынша 2,1 млн. адам өзін-өзі жұмыспен қамтыған және мемлекеттің көмегіне үлкен сенім білдірген жұмыссыз 447 мың адам есептелген. Бағдарлама қазақстандықтарға жұмысқа орналасу үшін біліктілік алуға немесе жеке бизнесін ашу үшін кәсіпкерлік негіздері бойынша оқуға мүмкіндік береді.

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаев қолдау құралдарының одан әрі дамуы мен жетілдірілуін қолдап, халықтың осы санатын лайықты табыс көзімен ғана қамтамасыз етіп қоймай, олардың әлеуетін елдің эконмикалық дамуы үшін тарту міндетін қойды. Осы міндетті іске асырудан күтілетін нәтиже – ЖІӨ жыл сайын қосымша 0,8%-ға өсуі,

кемінде 500 мың кәсіпкерлік құру, өзін-өзі жұмыспен қамтамасыз етушілердің орташа айлық табысын 36%-ға, яғни нақты мәнде 75 мың теңгеге ұлғайту.

Нәтижелі жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамытуға 2017 жылға арналған республикалық бюджетте 38 808,1 млн.теңге көзделген. Ағымдағы жылғы 1 маусымдағы жағдай бойынша республикалық бюджеттен 30 896,8 млн.теңге бөлінген. Жергілікті атқарушы органда 30 879,9 млн.теңгені немесе 99,9% игерген.

Бірақ, ел ауқымында жүргізілген жаппай тексеру нәтижелері «қолы лас» шенеуніктер мен кәсіпкерлердің тарапынан жалған кәсіпкерлік пен көлеңкелі схеманы пайдалануы арқылы бағдарламаны іске асыру үшін бөлінген бюджет қаражатын ұрлаудың көптеген фактілері анықталды.

Мәселен, ағымдағы жылдың басынан бастап Қаржы министрлігінің Мемлекеттік кірістер комитеті Экономикалық тексеру қызметі көрсетілген салада 57 қылмыстың бетін ашты, оның ішінде, Қостанай облысында (9), Оңтүстік Қазақстан (8), Алматы (7), Шығыс Қазақстан (5), Ақмола, Жамбыл, Қарғанды облыстарында және Алматы қаласында (4-тен), Атырау және Павлодар облыстарында (3-тен), Маңғыстау (2), Ақтөбе, Батыс Қазақстан, Солтүстік Қазақстан облыстарында және Астана қаласында (1-ден).

29 қылмыстық іс өндіріспен аяқталды, оның ішінде, 14 - сотқа жіберілген, 15- залалдың орнын толтыруға байланысты ақталмайтын негіздер бойынша тоқталыған. Өндірісі аяқталған қылмыстық істер бойынша залал 258 млн.теңгені құрад, оны 95 млн.теңгесі қайтарылды. Айыпталушылардың мүліктеріне 53 млн.теңге сомасында тыйым салында.

Мысалы, Шығыс Қазақстан облысында мемлекетке 9,7 млн. теңге сомасында залал келтірген, «Өскемен қаласы әкімдігінің Жұмыспен қамту орталығы» КМБ әлеуметтік жұмыс орындарында жұмыс істейтін азаматтар туралы жалған мәлімен берген жеке кәсіпкер С.А. Черненко мүлкі тәркіленіп, 5 жылға бас бостандығынан айыра отырып, сотталған.

Ақмола облысында ағымдағы жылғы тамыз айында жұмыссыз тұлғаларды жалған жұмысқа орналастыру жолымен 2,5 млн. теңге ұрлаған «Целиноград ауданының жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар бөлімі» ММ қызметкері А.Серікбайға қатысты ірі мөлшерде сеніп тапсырылған мүлікті ұрлау фактісі бойынша (ҚР ҚК 189-бабы 3-бөлімі 1-тарамғы) қылмыстық іс қозғалып, сотқа жіберілген.

Қостанай облысында жеке кәсіпкер Т.Дидухқа қатысты алаяқтық жолымен (ҚР ҚК 190-бабы 1-б.) ұрлау фактісі бойынша қылмыстық іс қозғалып, сотқа жіберілген, ол «Рудный қаласындағы Жұмыспен қамту бөлімі» ММ азаматша Ю.Камалетдинованы жұмысқа орналастыру жөнінде жалған құжаттар беріп, мемлекеттік субсидия алған.

Оңтүстік Қазақстан облысында жұмыссыз тұлғаларды жұмысқа орналастыру туралы жалған құжаттар бойынша 4,6 млн. теңгені заңсыз алу жолымен аса ірі мөлшерде жасалған алаяқтық фактісі бойынша (ҚР ҚК 190-бабы 4-б. 2-тармағы) «Шадиар» ЖК қатысты сотқа дейінгі тергеп-тексеру материалдары тіркелген.

Осыған ұқсас факті жеке кәсіпкер А.Айдароваға қатысты да тіркелген, ол 3,5 млн.теңге көлемінде мемлекетке залал келтіріп, Шымкент қаласында Бағдарлама шеңберінде 22 жеке тұлғаны жұмысқа орналастыру туралы жалған құжаттар дайындаған.

Бұдан басқа, ағымдағы жылғы тамыз айында Бағдарламаны іске асыруға бөлінген бюджет қаражатын ұрлау нәтижесінде қылмыстық жолмен алынған ірі көлемдегі ақша қаражатын заңдастыру фактісі бойынша ҚР ҚК 218-бабының 3-б., 3-тармағы бойынша қылмыстық топтың басшысы И. Жүнісәлиеваға қатысты сотқа дейінгі тергеп-тексеру материалдары тіркелген.

Оның Шымкент қаласында үш пәтер және бір жеке үй түрінде жеке мүліктер мен коммерциялық объектілер (дүкен, дәмхана және т.б.) сатып алғаны және үшінші тұлғалардың атына рәсімдегені анықталды. Көрсетілген мүліктерге тыйым салынған, сотқа дейінгі тергеп-тексеру амалдары жүргізілуде.

Жамбыл облысында «Бектолат» ЖК басшысы Л. Күшікасова 5 адамға жұмыссыз тұлға ретінде «әлеуметтік жұмыс орындары» санаты бойынша құжаттама рәсімдеген. Бұл ретте, көрсетілген тұлғалар осы ЖК жұмыс істемеген. 700 мың теңге мөлшерінде мемлекетке келтірілген шығын толық қайтарылды, сондықтан қылмыстық іс өндіріспен тоқталыған.

Оңтүстік Қазақстан облысында Бағдарламаны іске асыру кезінде мемлекеттік қаражатты ұрлау фактісі бойынша И.Жүнісәливананың басшылығындағы ұйымдасқан қылмыстық топ мүшелеріне қатысты қозғалған қылмыстық іс бойынша тергеу амалдары жалғасуда. Қылмыстық топ құрамына қылмыстық топ басшысының өкімдерін ақшалай сыйақыға орындаған бірқатар мемлекеттік мекемелер қызметкерлері кіргені анықталды.

Мәселен, Шымкент қаласындағы Халықты жұмыспен қамту орталығының қызметкері М. Тұрлыбаев «Еңбек нарығы» бірыңғай ақпараттық жүйесіне жұмыссыздарды тіркеп, жалған кәсіпкерлерден жұмыс уақыты есептелетін қолдан жасалған жалған табельдерді қабылдаған. Бұл бюджеттік ақша қаражатын заңсыз аудару үшін негіздеме болды.

Шымкент қаласындағы Еңбекші АІБ жергілікті полиция қызметінің бастығы Б. Серікбай қоғамдық жұмыстарды орындамаған тұлғаларға орындалған жұмыстар актісі мен жұмыс уақыты есептелетін табельдерді заңсыз толтырған, сондай-ақ, Жұмыспен қамту орталығына жалған шарттар жасау үшін өтінімдер берген.

Қылмыстық топ қызметінің нәтижесінде келтірілген залалдың сомасы шамамен **437 млн.** теңгені құрады. Бағдарламаның 308 қатысушысы анықталған және тергелген. Барлық істер жағдайының толықтығы мен объективтілігін қамтамасыз етуге бағытталған өзге де жедел-тергеу іс-шаралары жүргізілуде. Бағдарламаны іске асыру үшін бөлінген бюджет қаражатын ұрлау фактілерін анықтау бойынша жұмыстар жалғасуда.

Баяндалғанды ескере отырып, **құрметті Бақытжан Әбдірұлы**, нәтижелі жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамыту бағдарламасының іске асырылуына мемлекеттік бақылауды күшейту бойынша кідірткісіз шаралар

қабылдауыңызды сұраймыз. Бұл ретте, Бағдарламаның барлық үш бағытына назар аударуға шақырамыз.

Мемлекеттік әлеуметтік бағдарламаларды іске асыру кезінде осындай және өзге де құқық бұзушылықтарды болдырмау мақсатында қолданыстағы заңнаманы жетілдіру бойынша нақты ұсыныстар әзірлеу үшін уәкілетті мемлекеттік органдар қатарынаан (Еңбекмині, ҰЭМ, АШМ, Біліммині, МҚІжСЖҚА және БП) жұмыс тобын құру қажет.

Құрметті Қайрат Пернешұлы, Сізден жаңа «Прокуратура туралы» ҚР Заңымен берілген өкілеттіктер шеңберінде Қаржы министрлігінің Мемлекеттік кірістер комитеті Экономикалық тексерулер қызметінің тексеру нәтижелерін ескере отырып, көрсетілген салада заңдылықтың жай-күйіне талдау жүргізуді, талдау нәтижелері бойынша қадағалаудың тиісті шараларын қабылдауды сұраймыз.

Қарау нәтижелері және қабылданған шаралар туралы Қазақстан Республикасының Парламент Мәжілісіне заңмен белгіленген мерзімде хабар беруіңізді сұраймыз.

**Құрметпен,
«Нұр Отан» партиясы
фракциясының депутаттары**

Г.Бижанова

В.Олейник

Қ.Мусин

А.Бектұрғанов

**«Халық Коммунистері» партиясы
фракциясының депутаттары**

Г.Баймаханова

Т.Сыздықов

*Орын. Жұмағалиев А.С.
Тел. 8 (7172) 74-67-51*

Оглашен 20 декабря 2017 г.

**Премьер-Министру
Республики Казахстан
Сагинтаеву Б.А.**

**Генеральному Прокурору
Республики Казахстан
Кожамжарову К.П.**

Депутатский запрос

**Уважаемый Бакытжан Абдирович!
Уважаемый Кайрат Пернешович!**

Группой депутатов Мажилиса Парламента Республики Казахстан в июне текущего года инициирована масштабная проверка реализации на местах третьего направления Программы развития продуктивной занятости и массового предпринимательства на 2017-2021 годы (*далее – Программа*) - развитие рынка труда через содействие занятости населения и мобильность трудовых ресурсов.

Вопрос отсутствия контроля за фактическим исполнением Программы поднят не без причины. В стране по разным оценкам насчитывается 2,1 млн. человек самозанятого населения и 447 тыс. человек безработного населения, которые возлагают большие надежды на помощь государства. Программа предоставляет казахстанцам возможность получить квалификацию для трудоустройства или обучиться основам предпринимательства для открытия собственного бизнеса.

Президент Республики Казахстан Н.А. Назарбаев, поддержав дальнейшее развитие и совершенствование инструментов поддержки, поставил задачу не только обеспечить достойные доходы данной категории населения, но и задействовать их потенциал для экономического развития страны. Ожидаемый эффект от реализации намеченного – дополнительное увеличение ВВП на 0,8%

ежегодно, создание не менее 500 тысяч новых предпринимателей, увеличение среднемесячного дохода самозанятых на 36%, т.е. до 75 тыс. тенге в реальном выражении.

На развитие продуктивной занятости и массового предпринимательства в республиканском бюджете на 2017 год предусмотрено 38 808,1 млн.тенге. По состоянию на 1 июля т.г. из республиканского бюджета выделено 30 896,8 млн.тенге. Местными исполнительными органами освоено 30 879,9 млн.тенге, или 99,9%.

Однако первые же результаты проверок в масштабах страны вскрыли многочисленные факты хищения бюджетных средств, выделенных для реализации программы, с использованием лжепредприятий и теневых схем со стороны «нечистых на руку» чиновников и предпринимателей.

Так, с начала текущего года Службой экономических расследований Комитета государственных доходов Министерства финансов выявлено 57 преступлений в указанной сфере, в т.ч. в Костанайской (9), Южно-Казахстанской (8), Алматинской (7), Восточно-Казахстанской (5), Акмолинской, Жамбылской, Карагандинской областях и г.Алматы (по 4), в Атырауской и Павлодарской (по 3), Мангистауской (2), Актюбинской, Западно-Казахстанской, Северо-Казахстанской областях и г.Астана (по 1).

Окончено производством 29 уголовных дел, в т.ч. 14 - направлены в суд, 15 - прекращены по нереабилитирующим основаниям в связи с возмещением ущерба. Ущерб по окончанным производством уголовным делам составил 258 млн.тенге, из которых возмещено 95 млн.тенге. На имущество обвиняемых наложен арест на сумму 53 млн.тенге.

К примеру, в Восточно-Казахстанской области осужден к 5 годам лишения свободы с конфискацией имущества индивидуальный предприниматель Черненко С.А., который предоставил в КГУ «Центр занятости акимата г.Усть-Каменогорска» фиктивные сведения о гражданах, работающих на социальных рабочих местах, причинив ущерб государству на сумму 9,7 млн. тенге.

В Акмолинской области в августе т.г. направлено в суд уголовное дело по факту присвоения вверенного чужого имущества в крупном размере (ст. 189 ч.3 п.1 УК РК) в отношении работника ГУ «Отдела занятости и социальных программ Целиноградского района» Серикбай А., похитившей 2,5 млн.тенге путем фиктивного трудоустройства безработных лиц. В ходе следствия ущерб возмещен.

В Костанайской области направлено в суд уголовное дело по факту хищения путём мошенничества (ст.190 ч.1 УК РК) в отношении ИП Дидух Т., которая получила государственные субсидии, предоставив фиктивные документы в ГУ «Отдел занятости г.Рудного» по трудоустройству гражданки Камалетдиновой Ю.

В Южно-Казахстанской области зарегистрирован материал досудебного расследования в отношении ИП «Шадиар» по факту мошенничества, совершенного в особо крупном размере (ст.190 ч.4 п.2 УК РК) путем

незаконного получения 4,6 млн. тенге по фиктивным документам о трудоустройстве безработных лиц.

Аналогичный факт зарегистрирован в отношении индивидуального предпринимателя Айдаровой А., составившей фиктивные документы о трудоустройстве 22 физических лиц в рамках Программы в г.Шымкенте и причинившей ущерб государству в размере 3,5 млн.тенге.

Кроме того, в августе т.г. зарегистрирован материал досудебного расследования в отношении лидера преступной группы Джунусалиевой И. по ст. 218 ч.3 п. 3 УК РК по факту легализации денежных средств в крупном размере, полученных преступным путем в результате совершения хищений бюджетных средств, выделенных на реализацию Программы.

Установлено, что последняя приобрела и оформила на третьих лиц коммерческие объекты (магазин, кафе и т.д.) и иное недвижимое имущества в виде трех квартир и одного частного дома в г.Шымкенте. На указанное имущество наложен арест, ведется досудебное расследование.

В Жамбылской области руководитель ИП «Бекболат» Кушикбасова Л. оформила досье по категории «социальные рабочие места» на безработных лиц в количестве 5 человек. При этом указанные лица фактически не работали в данном ИП. Причиненный государству ущерб в сумме 700 тыс. тенге полностью возмещен, в связи с чем уголовное дело прекращено производством.

Продолжается расследование уголовного дела, возбужденного в отношении членов организованной преступной группы под руководством Джунусалиевой И. по факту хищения государственных средств при реализации Программы в Южно-Казахстанской области. Установлено, что в состав преступной группы входил ряд сотрудников государственных учреждений, выполнявших за денежное вознаграждение распоряжения руководителя преступной группы.

Так, работник Центра занятости населения г.Шымкента Турлыбаев М. регистрировал в единой информационной системе «Рынок труда» безработных и принимал заведомо поддельные табеля учета рабочего времени от лжепредпринимателей. Это послужило основанием для незаконного перечисления бюджетных денежных средств.

Начальник местной полицейской службы Енбекшинского РУВД г.Шымкента Серикбай Б. незаконно заполнял табеля рабочего времени и акты выполненных работ на лиц, не выполнявших общественные работы, а также подавал заявки в Центр занятости для заключения фиктивных договоров.

Ориентировочная сумма причиненного ущерба в результате деятельности преступной группы составила **437 млн.** тенге. Установлены и допрошены 308 участников Программы. Проводятся иные следственно-оперативные мероприятия, направленные на обеспечение полноты и объективности всех обстоятельств дела.

Работа по выявлению фактов хищений бюджетных средств, выделенных для реализации Программы, продолжается.

С учетом изложенного, **уважаемый Бакытжан Абдирович**, просим Вас принять безотлагательные меры по усилению государственного контроля за

реализацией Программы развития продуктивной занятости и массового предпринимательства. При этом призываем обратить внимание на все три направления Программы.

Создать рабочую группу из числа уполномоченных государственных органов (МТЗН, МНЭ, МСХ, МОН, АДГСиПК и ГП) для выработки конкретных предложений по совершенствованию действующего законодательства с целью недопущения подобных и иных правонарушений при реализации государственных социальных программ.

Уважаемый Кайрат Пернешович, просим Вас в рамках полномочий, предоставленных новым Законом РК «О прокуратуре», с учетом результатов проверок Службы экономических расследований Комитета государственных доходов Министерства финансов провести анализ состояния законности в указанной сфере, по результатам анализа принять соответствующие меры надзора.

О результатах рассмотрения и принятых мерах просим сообщить в Мажилис Парламента Республики Казахстан в установленный законом срок.

С уважением,
Депутаты –

члены фракции партии «Нұр Отан»

Г.Бижанова

В.Олейник

К.Мусин

А.Бектурганов

**члены фракции партии
«Народные Коммунисты»**

Г.Баймаханова

Т.Сыздыков